

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ משפטים, מבה"ח וער"ח אדר ראשון, ה'תשל"ו

חלק א – יוצא לאור לש"פ משפטים, בדרי"ח אדר ראשון, ה'תשפ"ד

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וארבע לבריאה

שנת השבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

לזכות

החתן הרה"ת מנחם מענדל והכלה מרת שיינא שיחיו

שווארץ

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

כ"ח שבט, ה'תשפ"ד

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' משה וזוגתו מרת חוה שפרה שיחיו שווארץ

הרה"ת ר' חיים שאול וזוגתו מרת בלומא גיטל שיחיו ברוק

ולזכות זקניהם

מרת שירה שתחי' שווארץ

הרה"ת ר' דוד וזוגתו מרת פערל שיחיו שפירא

הרה"ח ר' משה לוי וזוגתו מרת טויבא ברכה שיחיו רובינשטיין

ולעילוי נשמת

הרה"ת ר' שלמה יצחק ב"ר משה ע"ה

מרת אלטא שולא בהרה"ת ר' שלום ישעי' ע"ה

שווארץ

הרה"ת ר' מנחם מענדל בהרה"ת ר' חיים שאול ע"ה

וזוגתו מרת חנה בהרה"ח ר' מנחם מאניש ע"ה

ברוק

הכללים ובנקודה הפנימית הפצת המעינות חוצה, ובפרט השנה שנת סגולה שנת המאטים להסתלקות הילולא של הבעש"ט ז"ל, אשר יפוצו מעינותיו היא היא תורת החסידות ועד שיגיעו גם חוצה,

לכתבו אודות מנהגי חב"ד בקשר עם חתונה — לא קבלתי הוראות מיוחדות בזה. ויחקור אצל אנ"ש אשר בסביבתו, ובטח יודע מהנהוג ללמוד שני הפרקים האחרונים אשר בשער הקדושה בספר ראשית חכמה באופן שיגמרם לפני החתונה.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

ד

[חנוכה, ה'תשכ"ט]

נ.ב. לשאלתו תוספת ביאור להמדובר בתניא ח"א סוף פי' ב' איך יכולים לבוא לקדושה כו', הענין יובן אחרי הלימוד בספר **דרך מצותיך** לה"צמח צדק", מצוה א'. וגם יקל ההבנה וההשגה בזה לאחר הלימוד בספר **ראשית חכמה**, שער הקדושה, פי' ט"ז וי"ז.

הפצת המעינות חוצה: ראה אגה"ק של הבעש"ט — נדפסה בכש"ט בתחלתו. ובכ"מ. היא היא תורת החסידות: ראה אגה"ק של כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע לחג הגאולה י"ט כסלו תרס"ב ("ראש השנה לדא"ח אשר הנחילנו אבותינו הקדושים .. והיא היא תורת הבעש"ט ז"ל") — "היום יום" בתחלתו. מבוא לקונטרס ומעין ע' 17. אג"ק שלו ח"א אגרת קי (ע' רנט). וראה בארוכה שיחת י"ט כסלו שנה זו — תש"כ (תו"מ התוועדות חכ"ז — תש"כ ח"א — ע' 171 ואילך. וש"נ).

מנהגי חב"ד בקשר עם חתונה .. ללמוד כו': ראה ע"ד אג"ק ח"ה אגרת א'שלט. ח"ז אגרת ב"רכב. וראה גם אג"ק חכ"ו אגרת ט'תרמו, ובהנסמן בהערות שם. לקמן אגרת הבאה.

ד

נכתבה בשולי אגרת באנגלית בתאריך זה. — והיא לחתן לפני נישואיו שביקש תוספת ביאור והדרכה איך לקיים את האמור בתניא ספ"ב אודות "שיקדש עצמו בשעת כו' ואם יקדש את עצמו ימשיך לבוש קדוש לנשמת בנו כו'".

איך יכולים לבוא לקדושה כו': ראה גם אג"ק ח"א אגרת ג'שצד (ע' יח).

בספר דרך מצותיך לה"צמח צדק", מצוה א': א, א ואילך (מצות פו"ר).

בספר ראשית חכמה, שער הקדושה, פי' ט"ז וי"ז: ראה גם ע"ד ה"מנהג הטוב" ללמוד ולסיים פרקים אלו "במשך הימים לפני החופה" — אג"ק ח"ז אגרת ב"רכב. לעיל אגרת הקודמת, ובהנסמן בהערות שם.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ משפטים, בדר"ח אדר ראשון הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתוועדות ש"פ משפטים, מבה"ח וער"ח אדר ראשון ה'תשל"ו, הנחה בלתי מוגה. חלק שני י"ל אי"ה לש"פ תרומה, ח' אדר ראשון.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

כ"ח שבט, ה'תשפ"ד

שנת השבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2024 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5784 • 2024

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחי

והשם יתברך יעזור אשר הדוגמא-חיי שלהם ישפיע על סביבתם – שיגדל מספר המשתתפים בהשיעור, ושגם יתרבו שיעורים כאלו בסביבות אחרות.

ובודאי שתקוים הבטחת השם יתברך, ששנו חכמים במשנתם, אשר תלמוד תורה היא מצוה "שאדם אוכל פירות" בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא" – שיתוסף בברכות השי"ת בהמצטרך למשתתפי השיעור, הם ובני ביתם שליטי"א, הוספה הן בגשמיות והן ברוחניות.

ובהתאם להתחלת הסדרה של שבוע זה: "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם" – אשר נאמרה, כמו כל המצוות שבתורה, בלשון המתפרשת הן בתור ציווי והן בתור הבטחה – שימלא כל אחד את הציווי, והשי"ת יקיים את הבטחתו – להצליח בקיום המצוה, בבריאות ובשמחה וטוב לבב.

בכבוד ובברכה לבשו"ט בכל האמור לעיל.

ג

בי"ה, כז' סיון תש"כ
ברוקלין

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ב סיון,

ידועה העצה בזה להסיח דעת מזה, מכל הענין, והיסיח הדעת אין ענינו מלחמה עם המחשבה לא טובה, אלא להעסיק את המחשבה בענין אחר, ומה טוב בענין של תורה ותפלה, שאם מעט אור דוחה הרבה חשך עאכו"כ הרבה אור. כן בודאי – אף כי בלי נדר – מפריש לצדקה בכל יום חול בבקר קודם התפלה, ויעשה כן גם לפני תפלת המנחה בימות החול עד לאחר שבעת ימי המשתה, – כמובן שצ"ל כל זה בלי נדר, ומובן וגם פשוט שכל ענין של יאוש ר"ל הרי זה מתחבולות היצר הרע וכמבואר בכ"מ.

בעת רצון יזכירוהו וכן כל אלה שכותב אודותם על הציון הקי של כ"ק [מו"ח] אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ ז"יע כאו"א להמצטרך, בהנוגע לענינים

ג

והיסיח הדעת אין ענינו מלחמה כו': ראה גם אג"ק חל"ג אגרת יב'תנב, ובהנסמך בהערות שם. ובכ"מ.

מעט אור דוחה הרבה חשך: חובת הלכות ש"ה (שער יחוד המעשה) פ"ה. תניא פי"ב (יז, א). ובכ"מ.

לצדקה .. בבקר קודם התפלה .. לפני תפלת המנחה: ראה גם אג"ק ח"ד אגרת א'קמב (ס"ב). ח"י"ד אגרת ד'תתקצב. ח"י"ז אגרת ו'תסט. ובכ"מ.

כמובן שצ"ל כל זה בלי נדר: ראה לקו"ת מטות פב, סע"ב. פג, ג.

יאוש ר"ל .. מתחבולות היצר הרע וכמבואר בכ"מ: ראה תניא פכ"ו ואילך. ועוד.

בס"ד. שיחת ש"פ משפטים, מבה"ח וער"ח אדר ראשון, ה'תשל"ו.

בלתי מוגה

א. ביום הש"ק זה יש כמה ענינים: שבת פרשת משפטים, שבת מברכים החודש, ונוסף לכך הרי זה גם ערב ר"ח, היינו שר"ח בא תיכף לאחר שבת מברכים החודש, ללא הפסק בינתיים,

שאו פועל הענין דר"ח גם על שבת – שבמנחת שבת אין אומרים "צדקתך צדק" (לפי שהענין נפעל מעצמו, ללא צורך באמירה², וכיון שאין צורך באמירה, אזי אסור לומר זאת),

ונוסף על הפעולה בנוגע למנחת שבת שהיא לאחר חצות, הנה עוד לפניו ישנה הפעולה דר"ח גם בנוגע להפטרה על הקריאה בתורה לאחר תפלת שחרית (שזמנה בהתחלת היום, החל מעלות השחר, ועאכו"כ מנץ החמה³) – שמפטרין "מחר חודש"⁴, שלכאורה הרי זה דבר פלא, שהרי ההפטרה היא – כשמה – גמר וסיום הפרשה, שלכן היא "מענין הפרשה"⁵, ואעפ"כ, כשערב ר"ח חל בשבת, אין מפטרין מענין הפרשה, אלא "מחר חודש",

ובזה חידוש גדול יותר לגבי שבת ר"ח או שבת חנוכה, שאף שגם בהם אין מפטרין מענין פרשת השבוע, אלא מענין ר"ח או חנוכה, הרי בהם יש הוספה בקריאת התורה, שמלבד פרשת השבוע, קורין גם מענינו של ר"ח או חנוכה, ובהמשך לזה באה ההפטרה בענינו של ר"ח או חנוכה; ואילו בשבת ערב ר"ח קורין רק פרשת השבוע, ואעפ"כ מפטרין "מחר חודש".

וע"פ תורת הבעש"ט⁶ שכל דבר שיהודי רואה או שומע יש בו הוראה בעבודתו, צריכה להיות הוראה מכל א' מג' ענינים אלו: פרשת משפטים, מברכים החודש ומחר חודש (שהם ג' ענינים נפרדים, שהרי אין הכרח שיהיו כולם ביחד),

וההוראה צריכה להיות לכל אחד מישראל – שהרי אין זה ענין

(1) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סוסרצ"ב. (4) שמואל"א כ, יח. וראה טוש"ע שם וש"נ. סתכ"ה ס"ב.

(2) ראה גם תו"מ חע"ד ריש ע' 243. (5) ראה שו"ע אדה"ז שם סרפ"ד. וש"נ.

(6) ראה כש"ט בהוספות סרכ"ג ואילך. וש"נ.

(3) ראה שו"ע אדה"ז שם ספ"ט. וש"נ. וש"נ (נעתק ב"היום יום" ט אייר).

ששייך דוקא לתלמידי חכמים או ליחידי סגולה, כיון שכל אחד מישראל יודע שזהו שבת פ' משפטים, מבה"ח וער"ח (ולא כמו ענין שרק אחד מישראל רואה או שומע, שיכול להיות שההוראה היא אליו בלבד, אלא כמו ענין שכל בני"י רואים או שומעים),

וכיון שכן, צ"ל הלימוד הההוראה באופן המובן בפשטות לכל, ובלשון חז"ל⁷: "איני מבקש לפי כחי אלא לפי כחן" (או "כחור"), והיינו, לא בדרך של רמז דרוש וסוד (שאינו שייך לכל), אלא בדרך הפשט, ששייך לכל בני"י, מ"ראשיכם שבטיכם" עד "חוטב עציך" ו"שוואב מימך"⁸, שהרי גם קטן שבקטנים שייך להבנת הפשט, ולאידך, גם אצל גדול שבגדולים (שלימודו בהבנה והשגה והעמקה כו') ישנו הכלל ש"אין מקרא יוצא מידי פשוטו"⁹,

וע"ד שמצינו בענין המצוות, שישנו אמנם הענין דכוונת המצוה (ובזה גופא כמה דרגות), ועד ש"מצוה בלא כוונה כגוף בלי נשמה"¹⁰, אבל אעפ"כ, העיקר הוא מעשה המצוה, ואם כיון את כל הכוונות ולא עשה מעשה המצוה, לא יצא י"ח (והיינו, שחסר אצלו לא רק ענין המעשה, אלא חסר אצלו כל ענין המצוה)¹¹; ודוגמתו בלימוד התורה – חלק הפשט שבתורה, שהוא כנגד עולם העשי¹², שישנו גם בחלק הסוד שבתורה, שגם הוא מיוסד על לימוד המקרא ע"ד הפשט (ש"אין מקרא יוצא מידי פשוטו", ועד"ז בנוגע לפשוטם של מאמרי רז"ל ופסקי הלכות), ולולי זאת חסר כל הענין.

ובנוגע לסדר הענינים – כידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר¹³ שסדר בתורה הוא גם תורה (ועד שנוגע להלכה, כפי שמצינו בנוגע לכלל ופרט וכלל, שיש חילוק אם הכלל קודם לפרט או שהפרט קודם לכלל, גם כאשר אין שינוי בתוכן הדברים אלא רק בסדרם) – יש להתעכב תחילה על ההוראה מפ' משפטים, שיש בה כו"כ ענינים, אבל לכל לראש ישנו הענין הכללי שמתבטא בשם הפרשה, אשר, ע"פ תורת הבעש"ט¹⁴ ש"שמו אשר יקראו לו בלשון הקודש" מהוה ומחי' ומקיים את הדבר

7) תנחומא נשא יא. במדב"ר פ"ב, ג.
 8) ר"פ נצבים.
 9) שבת סג, א. וש"נ.
 10) ראה ל"ת להאריז"ל ר"פ עקב. של"ה.
 11) מס' תמיד עמוד התפלה ענין חנוכה (רמט), תש"ד ס"ע 74.
 12) תש"ד ס"ע 74.
 13) נסמן בלקו"ש דלקמן בפנים ס"ב הערה 49.
 14) ראה סה"ש תרצ"א ע' 262 [264].
 תרצ"ג ע' 101. תש"א ע' 46. תש"ב ע' 16.
 תש"ד ס"ע 74.
 14) תניא שעהיחיה"א פ"א.
 11) ראה תניא רפ"ח.

און איך האָף און וויל זיין זיכער, אַז אין דעם לערנען ווערט ערפילט אויך דער אָנזאָג פון חז"ל, תלמוד שמביא לידי מעשה, ד.ה. אַז דער לערנען בריינגט אַריין אַ צוגאַב אין דעם טאַג טעגליכען לעבען, אַז עס זאָל זיין נאָך מער קענטיג און אָנזעהעוודיג, אַז דאָס איז אַ איד וואָס לערנט תורה, און ווייסט אַז די תורה, איז דאָס תורתו של הקב"ה בורא עולם ומנהיגו.

און השם יתברך זאָל העלפען, אַז אייער ביישפיל זאָל איינורקען אויף דער אומגעבונג, אַז עס זאָל פאַרגרעסערט ווערען די צאָל איינטיילנעמער אין דעם שיעור, און אויך זאָל געמערט ווערען אַזעלכע שיעורים אין די אַנדערע געגענדען.

און זיכער וועט מקוים ווערן די הבטחה פון השם יתברך, ששנו חכמים במשנתם, אַז תלמוד תורה איז אַ מצוה, שאדם אוכל פירותי בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא, אַז עס זאָל צוקומען אין די ברכות פון השי"ת אין דעם וואָס עס נויטיגען זיך די איינטיילנעמער פון דעם שיעור, זיי און זייערע בני בית שליט"א, אַ צוגאַב סיי אין גשמיות און סיי אין רוחניות.

און לויט דעם אָנהויב פון דער סדרה פון היינטיקער וואָך, קדושים תהיו כי קדוש אני ה'יא, וואָס אזוי ווי אַלע מצות פון דער תורה, איז געזאָגט געוואָרען אין אַ לשון, וועלכער ווערט אויסגעטייטשט, סיי אַלס ציווי און סיי אַלס הבטחה, זאָל יעדער פון אונז אויספילען דעם ציווי, און השי"ת וועט מקיים זיין די הבטחה, צו מצליח זיין אין דעם קיום המצוה געזונטערהייט ובשמחה וטוב לבב.

כבוד ובברכה לבשו"ט בכל האמור לעיל.

[תרגום חפשי]

נהייתי לקבל מכתבם אודות השיעור הנלמד ברבים, בבית ישיבה, ע"י הרה"ח אי"א נוי"נ בעל מדות ורב פעלים מוה' יוחנן שליט"א גאָרדאָן,

והנני מקוה, ורצוני להיות בטוח, שבלימוד זה מתקיים הציווי של חז"ל "תלמוד שמביא לידי מעשה", ז.א. שהלימוד מביא לתוספת בחיים היום-יומיים – באופן שיהי ניכר עוד יותר, ונראה לעין כל, שזהו יהודי שלומד תורה, ויודע שהתורה היא תורתו של הקב"ה, בורא עולם ומנהיגו.

אָנזאָג פון חז"ל, תלמוד שמביא לידי מעשה: קידושין מ, ב. וש"נ.
 ששנו חכמים במשנתם .. תלמוד תורה .. שאדם אוכל פירותי כו': פאה פ"א מ"א.
 קדושים תהיו .. אַלע מצות .. לשון .. ציווי .. הבטחה: ראה (בנוגע ל"קדושים תהיו") מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תקעט. אוה"ת קדושים ס"ע קח ואילך (הובא בסה"מ תשכ"ד ע' רח).
 לקו"ש ח"ב ע' 92, ובהנסמן שם הערה *13. ובכ"מ. וראה גם (בנוגע ל"ואהבת", ועוד) תו"א תשא פו, ג (הובא באוה"ת שם). לקו"ת במדבר יג, ג. ואתחנן יא, ב. ובכ"מ.

הלכות הצריכות, ובפרט אלו שהזמן גרמא — עכ"פ איזה רגעים. ויה"ר שמכאן ולהבא יהי הלימוד בעשרה ויותר, ועפמשי"כ באגה"ק סכ"ג. וכסיום האגה"ק: ובימיו ובימינו תושע יהודה וירושלים תשכון לבטח אכי"ר.

ב

בי"ה, כ"ה ניסן תשי"ט
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' אברהם שי רֶאָזֶנפֶּלד
מוה' דוד שי גיטעלמאָן
מוה' הלל שי קלינקאוויטש
מוה' זיסקין האַרוויטש שי
מוה' נחמי מאיר שי לאַזאַרָאָו
מוה' נתן שי רובינשטיין
מוה' ליב שי נעחאָמקין
מוה' משה שי קאַפּלאַן
מוה' משה שי שיינבאָך
מוה' צבי שי זיידמן

שלום וברכה.

איך בין געווען צופרידען צו באַקומען אייער בריף וועגען דעם שיעור וואָס ווערט געלערנט ברבים בבית ישיבה, דורך הרה"ח אי"א נו"נ בעל מדות רוב פעלים מוה' יוחנן שליט"א גאַרדאָן,

לימוד הלכות הצריכות: ראה גם אג"ק חל"ב אגרת ג'תתצב, ובהנסמן בהערות שם. חי"ג אגרת ד'רצו. ד'תלד. ד'תקסג (ס"ב). חי"ד אגרת ד'תשעח. ד'תתיח. ה'רטז. חט"ז אגרת ה'תתעח. ה'תתצד. חי"ז אגרת ו'רפא (בשולי האגרת). ו'שסא. ו'תיד. חי"ח אגרת ו'תקמח. חי"ט אגרת ו'שסב. ובכ"מ.

עכ"פ איזה רגעים: ראה גם אג"ק חל"א אגרת יא'תשיב, ובהנסמן בהערות שם. ועפמשי"כ באגה"ק סכ"ג: ושם (קלו, סע"ב ואילך — לאחר הביאור במאמר המשנה אבות פ"ג מ"ז: "עשרה שיושבין ועוסקין בתורה שכינה שרוי' ביניהם"): "על כן אהוביי אחיי ורעיי אל נא תרעו הרעה הגדולה הזאת ותנו כבוד לה' אלקיכם בטרם יחשך דהיינו בין מנחה למעריב כל ימות החול ללמוד בעשרה פנימיות התורה שהיא אגדה שבס' ע"י [= עין יעקב] שרוב סודות התורה גנוזין בה ומכפרת עונותיו של אדם .. והנגלות שבה הן דרכי ה' שילך בהם האדם .. וגם ללמוד מעט בשו"ע או"ח הלכות הצריכות לכל אדם .. ובשבת קדש בעלות המנחה יעסקו בה' שבת כו"ו (עיי"ש).

ובימיו ובימינו תושע יהודה וירושלים תשכון לבטח: ע"פ ירמ" כג, ו; לג, טז.

ב

שיעור .. ברבים .. דורך .. מוה' יוחנן שליט"א גאַרדאָן: ראה גם לעיל אגרת הקודמת (בשולי האגרת), ובהנסמן בהערות שם.

הנקרא בשם זה, מובן, שזהו הענין העיקרי של הפרשה, והוא הצד השווה בכל עניני פרשה זו.

ב. ביאור הענין ד"משפטים", שבשם זה נקראים הענינים שמוכנים ע"פ חיוב השכל¹⁵, ושייכותו למ"ת שענינו התגלות אלקית שלמעלה משכל האדם (שזוהי הפרשה הראשונה מיד לאחרי מ"ת, ו"מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני¹⁶, ונאמר בה גם הציווי "לא תבשל גדי בחלב אמו"¹⁷, שאינה מצוה שכלית אלא חוק, ובסיום הפרשה מדובר אודות ההכנה למ"ת ע"י הקדמת נעשה לנשמע) — ע"פ ביאור השל"ה¹⁸ על הפסוק¹⁹ "זה א-לי²⁰ ואנוהו אלקי אבי וארומננהו", שדוקא ע"י השגה וידיעה נעשה "א-לי" (לא רק "אלקי אבי", מצד האמונה), ואז "ואנוהו", "אני והוא דבוקים ביחד" (ולא באופן ד"ארומננהו", שהוא רם ונשגב ממני) — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א ונדפס²¹ בלקו"ש חט"ז ע' 242 ואילך.

ג. וההוראה מזה:

יש מי שטוען שהוא איש פשוט, ואינו שייך להשגת התורה; הוא שלם בענין האמונה, ושלם בענין המעשה, אבל בנוגע לענין השכל — טוען ששכלו מונח בעניני מסחר וכיו"ב, כיון שרוצה להרויח כסף כדי שיוכל ליתן לצדקה וכו', ואינו שייך להכניס את שכלו בהשגת התורה. — הוא אמנם יקיים גם מצות תלמוד תורה (כפי שמקיים כל המצוות), אבל רק ע"י לימוד בשטחיות כו', ולא באופן ששכלו יהי' מונח ושקוע בלימוד התורה, עד לאופן ששכלו מתייחד עם שכל התורה ב"יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו" (כפי שמבאר רבינו הזקן בתניא²²).

ועד"ז יש עצלנים ("פוילאָקעס") שטוענים שאין להם להתייגע

15) שלכן ישנם גם אצל אומות העולם, כמו כיבוד אב ואם וכיו"ב — בניגוד לענין ה"חוקים", "חוקה חקתי גזירה גזרתי" (במדב"ר רפי"ט. ועוד), ועד ש"אומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה" (פרש"י ר"פ חוקת), היינו, דכיון שישראל עם "עם חכם ונבון" (ואתחנן ד, ו), איך מתאים שיהיו אצלם ענינים שאינם ע"פ שכל, כך, שלולי החילוק שבין ישראל לאומות העולם, אין מקום למצוות כאלו. 16) מכילתא ופרש"י ריש פרשתנו.

17) כג, יט.

18) בעש"מ מאמר ראשון (מ, א).

19) בשלח טו, ב.

20) שאמרו בניי בקריעת ים סוף, כשנקרעו כל הפרגודים והמסכים כו' שבכל העולמות, ואז — בכבודו נגלה עליהם והיו מראין אותו באצבע, ועד ש"ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים" (פרש"י עה"פ).

21) בשילוב שיחת ש"פ משפטים תשכ"ה.

22) פ"ה.

בהשגת עניני אלקות ע"י לימוד פנימיות התורה, כיון שככל שיתייגע בהם יהי זה באופן ש"יוסיף דעת יוסיף מכאוב"²³, כיון שסוכ"ס יגיע למסקנא שהם למעלה מהשגתו, ועד ש"תכלית הידיעה — שלא נדעך"²⁴, וכיון שכן — טוען הוא — ילמד רק "אלה המשפטים אשר תשים לפניהם" כפשוטם, "המחליף פרה בחמור"²⁵ וכיו"ב, אבל להתייגע בהשגת אלקות — חבל על הזמן!

והמענה על זה:

לכל לראש בנוגע לכללות ענין ההבנה והשגה בתורה (שזהו כללות הענין ד"משפטים") — שלא די בשלימות בענין האמונה ובענין המעשה בלבד, שכן, אם התקשרותו לקב"ה היא בענין האמונה ובענין המעשה בלבד, ואילו שכלו מונח בעניני העולם, הרי הוא יהודי חצוי ("א צושפאלטענער איד"), והתורה אמרה "תמים תהי עם ה' אלקיך"²⁶, והיינו, שהענין ד"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד"²⁷ צ"ל באופן שיומשך מכח האמונה גם בכל כחות נפשו, ובכל רמ"ח אבריו וש"ס גידיו.

ועד"ז בנוגע להשגת אלקות — כמ"ש הרמב"ם (שהוא "מורה הנבוכים" בכל הדורות ובכל הזמנים) בהתחלת ספרו: "יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע וכו'", "לידע" דייקא (לא רק להאמין), ולכן צריך כל אחד להתייגע בהשגת אלקות. וכפי שפוסק רבינו הזקן בהלכות תלמוד תורה²⁸, ש"כל נפש צריכה . . לעסוק בפרד"ס כפי מה שהיא יכולה להשיג ולידע" (כולל גם "לחדש . . לפי רוחב שיש בלבו וישוב דעתו"²⁹), ועד ש"צריך לבוא בגלגול עד שישגי וידע כל מה שאפשר לנשמתו להשיג מידיעת התורה, הן בפשטי ההלכות הן ברמזים ודרשות וסודות כו".

— בנוגע לדרגת ההשגה, הרי זה תלוי אצל כל אחד ביכולת השגתו ושרש נפשו למעלה, אבל מה שביכולת השגתו, הרי זה אצלו "יסוד היסודות ועמוד החכמות".

ועוד זאת, שאפילו אם מצד יכולת השגתו שייך הוא רק לדרגא נמוכה בהשגת אלקות, הנה כאשר ישתדל ויתייגע ביותר, אזי יגיע ומצאת³⁰, באופן של מציאה, שלא בערך לגבי היגיעה, ואז יוכל להגיע

(23) קהלת א, יח.
 (24) ראה בחינות עולם ח"ח פ"ב. עיקרים.
 (25) מ"ב ספ"ל. של"ה קצא, ב.
 (26) ב"מ ק, רע"א (במשנה). ועוד.
 (27) ואתחנן ו, ד.
 (28) פ"א ה"ד. וש"נ.
 (29) פ"ב ה"ב. וש"נ.
 (30) מגילה ו, ריש ע"ב.

הוספה

בי"ה, כ"ד שבט תשי"ט
 ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מוה' יוחנן שיי שוי"ב
 גבאי ביהכ"נ ליובאוויטש בליובאוויטש
 מזכיר גמ"ח שומרי שבת.

שלום וברכה!

נעם לי להודע אשר הנהלת הגמ"ח שומרי שבת עורכים מלוה מלכה סעודתא דדוד מלכא משיחא במוצש"ק משפטים הבע"ל, כמנהגם מדי שנה בשנה.

ומצורף בזה, כבקשתו, קטע שיחה ש"פ משפטים תיו שין ח"י. ויהי רצון שתהי בהצלחה.

ברכת הצלחה מתוך בריאות הנכונה

מ. שניאורסאהן

נ.ב.

כמנהגי, — אף כי כמובן ופשוט, בלי"נ — מצו"פ המחאתי, השתתפותי בפעולותיהם בגמילות חסדים.

נעם לי לקרות במכתבו ע"ד לימודו ע"י וכו' ברבים. וכדאי להוסיף לימוד

מצילום האגרת. נדפסה בקונטרס "צדיק למלך" ז ע' 176.
 מוה' יוחנן שיי ש"ב: גאָרדאָן, ברוקלין. אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"ז אגרת ו'רסח, ובהנסמן בהערות שם.
 הגמ"ח שומרי שבת . . מלוה מלכה . . כמנהגם מדי שנה בשנה: ראה גם אג"ק ח"ג אגרת יב'שסז (תשל"ח), ובהנסמן בהערות שם.

קטע שיחה ש"פ משפטים תיו שין ח"י: נדפס לאח"ז בלקו"ש ח"א ס"ע 160 ואילך (תו"מ התוועדות חכ"ב — תשי"ח ח"ב — ס"ע 80 ואילך); ושם בסיום השיחה (ע' 161 ואילך): "היינט ביינאכט קומט דאָך פאָר די אסיפה פון חברה גמילות חסדים שומרי שבת . . זאָל זיך יעדער איינער משתתף זיין כו".

לימודו ע"י [= עין יעקב] וכו' ברבים: ראה גם (ע"ד שיעורי לימודו ברבים) אג"ק ח"ב אגרת ג'תתמד. ג'תתקמו. ח"ג אגרת ד'רצב. לקמן אגרת הבאה.

להמתין עד שיבין בשכלו פעולת התומ"צ כו', אלא לכל לראש עליו לקיים תומ"צ בפועל ממש, ודוקא עי"ז יוכל אח"כ להבין בנקל ובטוב יותר, כולל גם הבנה והשגה בעניני אלקות וספירות כו', ועד לאופן ד"ידעתי הייתי"51.

וע"י העסק בזה באופן ש"יפוצו מעינותיך חוצה", פועלים שקא אתי מר דא מלכא משיחא52, ואז ילמדו תורתו של משיח באופן של ראי53, ועד שיקויים היעוד54 "וראו כל בשר גו'", כידוע הדיוק בזה55 שלא נאמר "עיני בשר", אלא "בשר", שהבשר עצמו יראה אלקות, בגאולה האמיתית והשלימה בעגלא דידין.

* * *

לדרגא נעלית יותר בהשגה — ע"ד המבואר בתניא31 בנוגע למדרגת הצדיקים, שאע"פ ש"אין כל אדם זוכה להיות צדיק, ואין לאדם משפט הבחירה בזה כל כך כו'", הנה עי"ז שישתדל בזה ויעשה את שלו, "הרי באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא, וכולי האי ואולי יערה עליו רוח ממרום ויזכה לבחי' רוח משרש איזה צדיק שתתעבר בו כו'".

ד. ועד כדי כך נוגע ענין ההבנה וההשגה — שדוקא עי"ז נעשה הענין ד"זה א-לי ואנוהו":

הענין ד"א-לי" — שייך רק כשזה "מצד השגתי וידיעתי", ואז — "ואנוהו", "מלשון אני והו .. דבוקים ביחד", שזוהי מדרגת עולם האצילות, עולם האחדות32, ששם "איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד"33, היינו, שאע"פ שיש שם "איהו", "חיוהי" ו"גרמוהי", הרי זה באופן שנעשים "חד" (משא"כ עולמות בי"ע, עשי' (הרוחנית) ויצירה ואפילו בריאה, נקראים "עלמא דפרודא"34); וכדי להיות בדרגת עולם האצילות — צריך להתייגע בהשגת אלקות.

ומה שטוען שגם לאחרי שתגדל מעלת השגתו, ישארו ענינים שלא יוכל להגיע אליהם, ועד שתכלית הידיעה שלא נדעך — הרי זה ע"ד שגם עולם האצילות אינו תכלית העילוי, שהרי ישנם מדרגות שלמעלה באין ערוך מאצילות, שלגבם נחשב אצילות כמו עשי55, ועד שיותר משאין ערוך עשי' לגבי אצילות אין ערוך אצילות לגבי עצמות א"ס36; ואעפ"כ, הנה דוקא עולם האצילות הוא עולם האחדות, ונקרא "אצילות" — מלשון אצלו וסמוך37. ולכן, אם רצונו להיות במעמד ומצב ד"אצלו וסמוך" — עליו להתייגע בהשגת אלקות.

ועי"ז יתוסף גם בענין ד"אלקי אבי וארוממנהו", שכן, ככל שתגדל מעלת השגתו באלקות באופן ד"זה א-לי", אזי יהי ענין האמונה שלמעלה מהשגה במדרגות נעלות יותר,

— ע"ד המבואר בלקו"ת38 בדרושי וידעת היום בנוגע למעמד ומצב דלעתיד לבוא ש"מלאה הארץ דעה את ה"39, שבחי' סוכ"ע תומשך

(31 פי"ד (כ, א).
 (32 ראה זח"ג פג, א. עבוה"ק ח"א פ"ב.
 וראה גם סה"מ תרנ"ט ע' מז [סב. וש"נ].
 (33 תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).
 (34 ראה ע"ח שמ"ג בהקדמה להדרוש.
 ובכ"מ.
 (35 ראה לקו"ת תזריע כא, רע"א. וראה גם לקו"ש ח"ה ע' 90 הערה 30. וש"נ.
 (36 ראה סה"מ תרצ"ב ריש ע' רה. וש"נ.
 (37 ראה פרדס שט"ז פ"א. ובכ"מ.
 (38 ואתחנן ז, סע"ב.
 (39 ישע"י יא, ט.

(51 עיקרים שם. מד"ש לאבות פ"ו מ"ז. (ובכ"מ).
 (52 ראה מו"נ ח"א פנ"ח. וראה גם סה"ש קיץ ה'ש"ת ע' 26 ואילך.
 (53 ראה לקו"ת צו יז, א. ובכ"מ.
 (54 ישע"י מ, ה.
 (55 ראה גם תו"מ חע"ו ע' 93. וש"נ.
 (52 אגה"ק דהבעש"ט (כש"ט בתחלתו.

ותתגלה בכחי' השגה, ו"אז יומשך להיות בחי' סובב ממדריגות עליונות יותר, דהיינו, שהמקיף העליון יותר שעכשיו הוא למעלה מבחי' סוכ"ע .. יומשך לעתיד להיות בכחי' סובב" —

וגם הענינים היותר נעלים שלא יוכל להשיגם, יהיו שייכים אליו — מצד "אלקי אבי", ש"אב אחד לכולנה"⁴⁰, ו"בנים אתם לה' אלוקים"⁴¹, ונשמתו היא "חלק אלקה ממעל ממש"⁴², שלכן, גם הענינים היותר נעלים שאינו יכול להשיגם בשכלו, הרי הוא מאמין בהם כו'.

ה. וכיון שכל כך גדלה מעלת השגת התורה והשגת אלקות כו' — הרי מובן שכל אחד צריך להתעסק ולהתייגע בזה כפי יכלתו.

ומה שטוען שאינו רגיל בכך, וכבר עברו שלש שנות חזקה שאינו עוסק וכו' — הנה על זה אומרים לו שישנה תורת הבעש"ט⁴³ שהקב"ה מהווה ומחי' את העולם בכל רגע מאין ליש, כך, שבכל רגע נעשה העולם — וגם הוא בכלל — בריאה חדשה, ולכן לא נוגע כלל מה הי' מעמדו ומצבו ברגע שלפנ"ז, כיון שברגע זה בורא אותו הקב"ה מחדש!

אך אין זה באופן שבשעה שנעשה בריאה חדשה צריך להתחיל מאל"ף ב"ת — כיון שהקב"ה בורא אותו מחדש באופן שנותן לו במתנה את כל הידיעות וההשגות וכו' שהיו אצלו עד עתה; אלא שאין לו להתחשב בכך שעד עתה לא עסק בזה כדבעי, דכיון שעתה נברא מחדש, הרי מכאן ולהבא יכול לעסוק בזה כדבעי.

ו. אמנם, אף שצ"ל הענין ד"משפטים" שהו"ע ההבנה וההשגה — יש צורך להבהיר ש"אף אלו מסיני", היינו, שהיסוד לזה הו"ע האמונה שלמעלה מהשכל.

ולא עוד אלא שבענינים שמובנים בשכל ("משפטים") גופא, יש גם ענינים שלמעלה מהשכל (וכנ"ל (ס"ב) שבפ' משפטים יש גם ענינים שלמעלה מהבנה והשגה) — כמבואר באגה"ק⁴³ בנוגע לטעמי מצוות, ש"גם באיזהו מקומן שנתגלה ונתפרש איזה טעם המובן לנו לכאורה, אין זה הטעם המובן לנו לכדו תכלית הטעם וגבולו, אלא בתוכו מלובש פנימיות ותעלומות חכמה שלמעלה מהשכל וההבנה".

וכמרומו גם במארו"ל⁴⁴ "פתי יאמין לכל דבר"⁴⁵, זה משה" —

"יאמין לכל דבר" דייקא, היינו, שגם בדבר המובן בשכל צ"ל גם ענין האמונה.

ולכן, דוקא כאשר הלימוד ד"משפטים" מיוסד על ענין האמונה שלמעלה מהשכל ("סיני"), ומתוך ידיעה שב"משפטים" גופא יש ענינים שלמעלה מהשכל — אזי הלימוד ד"משפטים" באופן של הבנה והשגה כו' הוא כדבעי, ובאופן שמזה באים לענינים שלמעלה מהשכל, כפי שגם הם נעשים שייכים לשכלו כו'.

ז. ומזה למדים הוראה נוספת — לאידך גיסא:

בשעה שצריך לפעול על אדם שכלי שיהיו אצלו ענין האמונה, ולכן יתחיל לקיים תומ"צ עוד לפני שמבין בשכלו ההכרח והתועלת שבדבר — יכול הלה לטעון שלהיותו אדם שכלי, יש לו להתנהג רק ע"פ שכל, ואין לדרוש ממנו ענין של אמונה, שהוא היפך טבעו, ולכן — טוען הוא — עליו ללמוד ולהבין כל דבר, ורק אז יוכל לקיים; ומוסיף לטעון, שכיון שהתורה היא "חכמתכם ובינתכם לעיני העמים"⁴⁶, הרי בודאי שסוכ"ס יגיע לזה בשכלו, כך, שאין מה להפסיד אם יתחיל בענין ההבנה וההשגה.

ועל זה אומרים לו, שהיסוד לענין של "משפטים" הוא "סיני", ולכן אין לו להמתין עד שיבין בשכלו, אלא לכל לראש צ"ל הענין ד"נעשה", ורק לאח"ז יגיע גם לענין ד"נשמע"⁴⁷, מלשון הבנה, כמו "דבר כי שומע עבדך"⁴⁸.

והמשל לזה⁴⁹ — מאדם רעב וצמא, שאומרים לו שעי"ז שיאכל וישתה יתבטל צער הרעבון והצמאון, שבודאי לא יטען שתחילה עליו ללמוד ולהבין בשכלו כיצד פועלת האכילה ושת"י לבטל את הרעב והצמא, ורק לאחר שייבין זאת בשכלו אזי יאכל וישתה... וכמובן בפשטות שלכל לראש עליו לציית לבר-סמכא שמורה לו לאכול ולשתות, ואח"כ ילמד ויבין כיצד פועלת האכילה ושת"י כו'. ואדרבה: דוקא לאחר שיאכל וישתה אזי יוכל בנקל יותר ללמוד ולהבין יותר טוב כיצד פועלת האכילה ושת"י, משא"כ בהיותו רעב וצמא, שאז דעתו מבלבלת כו', לא יוכל להבין זאת.

וכן הוא בנוגע לרעב וצמא של הנשמה לתומ"צ — כמובא בשמונה פרקים להרמב"ם⁵⁰ שחולי הנפש הוא כמו חולי הגוף — שאין

(49) ראה גם אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ח ע' סג.
(50) פ"ג.

(46) ואתחנן ד, ו.
(47) ראה שבת פח, א.
(48) שמואל-א ג, ט"ו"ד.
(49) ראה גם אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ח ע' סג.
(50) פ"ג.

(43) סי"ט (קכח, א).
(44) שמור"ר רפ"ג.
(45) משלי יד, טו.

(40) תניא רפ"ב.
(41) פ' ראה יד, א.
(42) שם רפ"ב.